

Olie op de wonden: een antwoord op de wonden van abortus en echtscheiding

Tot de deelnemers aan het congres georganiseerd door het Pauselijk Instituut Johannes Paulus II voor studies over huwelijk en gezin

5 april 2008

Paus Benedictus XVI

Mijne Heren Kardinalen, eerbiedwaardige broeders in het Bisschopsambt en het Priesterschap, beminde broeders en zusters!

Met grote vreugde ontmoet ik u ter gelegenheid van het internationaal congres “Olie op de wonden: een antwoord op de wonden van abortus en echtscheiding”, georganiseerd door het Pauselijk Instituut Johannes Paulus II voor studies over huwelijk en gezin, in samenwerking met de Ridder van Columbus. Ik verheug me over het onderwerp waarover u deze dagen zal nadenken, omdat het zo actueel en veelzijdig is, en bijzonder voor de verwijzing naar de parabel van de goede Samaritaan (Lc. 10, 25-37) die u als sleutel gekozen heeft om de wonden van abortus en echtscheiding te bespreken, die zoveel lijden meebrengen in het leven van mensen, gezinnen en in de samenleving. Ja, op onze dagen bevinden mannen en vrouwen zich soms werkelijk beroofd en gewond, aan de kant van de weg, dikwijls zonder iemand die luistert naar hun roep om hulp en die zich om hun leed bekommert ten einde het te verlichten en te genezen. In het debat, dat dikwijls puur ideologisch verloopt, wordt soms een soort van samenzwering van stilzwijgen rond hen gecreëerd. Doch alleen in een houding van barmhartige liefde kan men tot de slachtoffers toenadering zoeken ten einde hulp te bieden en in staat te stellen zich weer op te richten en hun levensweg weer op te vatten.

In een culturele context die getekend is door toenemend individualisme, hedonisme en te dikwijls ook door gebrek aan solidariteit en aangepaste sociale steun, wordt de vrijheid van de mens er in zijn breekbaarheid toe gebracht tegenover de moeilijkheden van het leven beslissingen te nemen die tegengesteld zijn aan de onverbreekbaarheid van de huwelijksvereenkomst en aan de eerbied die men verplicht is aan het menselijk leven dat pas ontvangen werd en nog beschermd leeft in de moederschoot. Echtscheiding en abortus zijn keuzes die van nature zeker verschillend zijn, die soms gebeuren in moeilijke en dramatische omstandigheden, die dikwijls trauma's teweegbrengen en voor de betrokkenen aan de oorsprong liggen van diep lijden. Ze maken ook onschuldige slachtoffers: het pas ontvangen en nog ongeboort kind, de kinderen die betrokken zijn bij het verbreken van de familieband. Zij houden er allemaal wonden aan over, die hun leven onuitwisbaar tekenen. Het ethisch standpunt van de Kerk ten opzichte van echtscheiding en abortus is duidelijk en door iedereen gekend: het gaat om zware fouten die in verschillende mate en los van iemands subjectieve verantwoordelijkheid, de waardigheid van de mens schaden, diep onrecht veroorzaken binnen de menselijke en sociale verhoudingen, en die God zelf beledigen, die de waarborg is van de huwelijksvereenkomst en de auteur van het leven. En nochtans heeft de Kerk, naar het voorbeeld van haar Goddelijke Meester steeds de concrete mens voor ogen, vooral de zwakste en onschuldigste, die het slachtoffer is van onrecht en zonde, en tevens die andere mannen en vrouwen die deze daden gesteld hebben en de smet en innerlijke wonde van hun fouten dragen, terwijl zij op zoek zijn naar vrede en de mogelijkheid om zich te herpakken.

De Kerk heeft als eerste plicht, met liefde en fijngevoeligheid, respect en moederlijke aandacht, toenadering te zoeken tot deze mensen, om hen de barmhartige nabijheid van God in Jezus Christus te verkondigen. Zoals de kerkvaders het leren, is Hij namelijk de ware goede Samaritaan die zich tot onze naaste maakt, olie en wijn over onze wonden giet en ons naar de herberg brengt, de Kerk, waar Hij ons laat verzorgen door ons aan Zijn

bedienaars toe te vertrouwen en door zelf en vooraf voor onze genezing te betalen. Ja, het Evangelie van de liefde en het leven is ook altijd het Evangelie van de barmhartigheid dat zich richt tot de concrete en zondige mens die we zijn, om hem na al zijn vallen weer op te richten, om hem van al zijn wonden te genezen. Mijn veelgeliefde voorganger, de Dienaar Gods Johannes Paulus II, waarvan wij de derde verjaardag van zijn sterven herdacht hebben, zei bij de opening van het nieuwe heiligdom van de Goddelijke Barmhartigheid in Krakov: "Er is voor de mens geen andere bron van hoop dan Gods barmhartigheid" (1) Uit deze barmhartigheid haalt de Kerk een enorm vertrouwen in de mens en zijn bekwaamheid om zich te herpakken. Zij weet dat de menselijke vrijheid met de hulp van de genade in staat is zichzelf definitief en trouw te geven, wat het huwelijk tussen een man en een vrouw als een onverbreekelijke overeenkomst mogelijk maakt; dat de menselijke vrijheid, zelfs in de moeilijkste omstandigheden, in staat is gebaren van offerbereidheid en solidariteit te stellen om het leven van een nieuwe mens te aanvaarden. Zo kan men zien dat het "nee" dat de Kerk in morele kwesties uitspreekt en waarbij de publieke opinie eenzijdig blijft stilstaan, eigenlijk een groot "ja" aan de waardigheid van de mens is, aan zijn leven en vermogen om lief te hebben. Het is de uitdrukking van het constante vertrouwen dat mensen, ondanks hun zwakheid, kunnen geven aan de hoogste roeping waarvoor zij geschapen zijn: liefhebben.

Bij dezelfde gelegenheid vervolgde Johannes Paulus II: "Dit vuur van de barmhartigheid moet doorgegeven worden aan de wereld. In Gods barmhartigheid zal de wereld vrede vinden". (2) Daarop wordt de grote opdracht geënt van de leerlingen van de Heer Jezus, die reisgezellen vinden in vele broeders, mannen en vrouwen van goede wil. Hun programma, het programma van de goede Samaritaan, is een "hart dat ziet. Dat hart ziet waar liefde nodig is en handelt ernaar". (3) In deze dagen van reflectie en dialoog, buigt u zich over de slachtoffers die gekwetst zijn door echtscheiding en abortus. U heeft eerst en vooral het leed vastgesteld, dikwijls traumatisch, dat "kinderen van echtscheiding" treft en dat hun leven zodanig tekent dat hun weg erdoor bemoeilijkt wordt. Wanneer een huwelijksovereenkomst verbroken wordt, zijn de kinderen degenen die er onvermijdelijk het meest onder lijden, zij zijn het levende teken van de onverbreekbaarheid ervan. Solidaire en pastorale bezorgdheid moet er dus voor zorgen dat de kinderen niet de onschuldige slachtoffers worden van het conflict tussen ouders die uit de echt scheiden en in de mate van het mogelijke moet hen de mogelijkheid geboden worden de band met hun ouders voort te zetten evenals met hun familiale en sociale oorsprong, wat onmisbaar is voor een evenwichtige groei, zowel psychologisch als menselijk.

U heeft ook de aandacht gevestigd op het drama van abortus, die diepe soms onuitwisbare tekens nalaat bij de vrouw die ze uitvoert en de mensen die haar omringen en die verwoestende gevolgen heeft voor gezin en samenleving, in het bijzonder de materialistische mentaliteit van minachting voor het leven die erdoor in stand gehouden wordt. Hoeveel egoïstische medeplichtigheden liggen dikwijls aan de oorsprong van een pijnlijke beslissing die zoveel vrouwen alleen moeten nemen en waarvan zij in de ziel een kwetsuur overhouden die nooit geneest! Alhoewel hetgeen gebeurd is, een grote onrechtvaardigheid is en in zich nooit hersteld kan worden, maak ik de vermaning uit de encycliek "Evangelium Vitae" tot de mijne, die gericht is tot vrouwen die hun toevlucht namen tot abortus: "Laat u niet gaan in ontmoediging en laat de hoop niet varen. Probeer eerder te begrijpen wat er gebeurd is en bekijk het in waarheid. Als u dat nog niet gedaan heeft, open uzelf dan nederig en met vertrouwen voor berouw: de Vader van alle barmhartigheid wacht op u om u Zijn vergiffenis en vrede te schenken in het sacrament van de verzoening. U kan uw kind met dezelfde hoop toevertrouwen aan dezelfde Vader en Zijn barmhartigheid". (4)

Ik druk mijn diepe waardering uit voor alle sociale en pastorale initiatieven die verzoening en zorg beogen voor mensen die gewond zijn door het drama van abortus en echtscheiding. Zij zijn met zoveel andere vormen van inzet, essentiële elementen voor de opbouw van deze beschaving van de liefde, waaraan de mensheid nooit zoveel nood had als vandaag.

Ik smeed de Heer, de God van barmhartigheid, dat Hij u uitnodigt Jezus, de goede Samaritaan, steeds meer na

te volgen opdat Zijn Geest u zou leren met een nieuwe blik te kijken naar de realiteit van onze lijdende broeders, moge Hij u helpen met nieuwe criteria na te denken en u aanzetten edelmoedig te handelen in het perspectief van een authentieke beschaving van de liefde en het leven. Ik geef u allen een bijzondere apostolische zegen.

Noten

1. Paus Johannes Paulus II, Homilie, Kraków-Łagiewniki, Kerkwijding van het heiligdom van de Goddelijke Barmhartigheid (17 aug 2002), 1.
2. Paus Johannes Paulus II, Homilie, Kraków-Łagiewniki, Kerkwijding van het heiligdom van de Goddelijke Barmhartigheid (17 aug 2002), 5.
3. Paus Benedictus XVI, Encycliek, God is Liefde, Deus Caritas Est (25 dec 2005), 31.
4. Paus Johannes Paulus II, Encycliek, Over de waarde en de onaantastbaarheid van het menselijk leven, Evangelium Vitae (25 mrt 1995), 99.

© 2008, Libreria Editrice Vaticana

Vertaling: Zr. Lucienne Gooris

To participants in an international congress organized by the John Paul II Institute for Studies on Marriage and Family

Pope Benedict XVI

5 April 2008

Your Eminences, Venerable Brothers in the Episcopate and in the Priesthood, dear Brothers and Sisters,

I meet you with great joy on the occasion of the International Congress on “‘Oil on the wounds’: A response to the ills of abortion and divorce”, promoted by the John Paul II Pontifical Institute for Studies on Marriage and Family in collaboration with the Knights of Columbus. I congratulate you on the topical and complex theme that has been the subject of your reflections in these days and in particular for the reference to the Good Samaritan (Lk 10: 25-37), which you chose as a key to approach the evils of abortion and divorce that bring so much suffering to the lives of individuals, families and society. Yes, the men and women of our day sometimes truly find themselves stripped and wounded on the wayside of the routes we take, often without anyone listening to their cry for help or attending to them to alleviate and heal their suffering. In the often purely ideological debate a sort of conspiracy of silence is created in their regard. Only by assuming an attitude of merciful love is it possible to approach in order to bring help and enable victims to pick themselves up and resume their journey through life.

In a cultural context marked by increasing individualism, hedonism and all too often also by a lack of solidarity and adequate social support, human freedom, as it faces life's difficulties, is prompted in its weakness to make decisions that conflict with the indissolubility of the matrimonial bond or with the respect due to human life from the moment of conception, while it is still protected in its mother's womb. Of course, divorce and abortion are decisions of a different kind, which are sometimes made in difficult and dramatic circumstances that are often traumatic and a source of deep suffering for those who make them. They also affect innocent victims: the infant just conceived and not yet born, children involved in the break-up of family ties. These decisions indelibly mark the lives of all those involved. The Church's ethical opinion with regard to divorce and procured abortion is unambivalent and known to all: these are grave sins which, to a different extent and taking into account the evaluation of subjective responsibility, harm the dignity of the human person, involve a profound injustice in human and social relations and offend God himself, Guarantor of the conjugal covenant and the Author of life.

Yet the Church, after the example of her Divine Teacher, always has the people themselves before her, especially the weakest and most innocent who are victims of injustice and sin, and also those other men and women who, having perpetrated these acts, stained by sin and wounded within, are seeking peace and the chance to begin anew.

The Church's first duty is to approach these people with love and consideration, with caring and motherly attention, to proclaim the merciful closeness of God in Jesus Christ. Indeed, as the Fathers teach, it is he who is the true Good Samaritan, who has made himself close to us, who pours oil and wine on our wounds and takes us into the inn, the Church, where he has us treated, entrusting us to her ministers and personally paying in advance for our recovery. Yes, the Gospel of love and life is also always the Gospel of mercy, which is addressed to the actual person and sinner that we are, to help us up after any fall and to recover from any injury. My beloved Predecessor, the Servant of God John Paul II, the third anniversary of whose death we celebrated recently, said in inaugurating the new Shrine of Divine Mercy in Krakow: "Apart from the mercy of God there is no other source of hope for mankind" (17 August 2002). On the basis of this mercy the Church cultivates an indomitable trust in human beings and in their capacity for recovery. She knows that with the help of grace human freedom is capable of the definitive and faithful gift of self which makes possible the marriage of a man and woman as an indissoluble bond; she knows that even in the most difficult circumstances human freedom is capable of extraordinary acts of sacrifice and solidarity to welcome the life of a new human being. Thus, one can see that the "No" which the Church pronounces in her moral directives on which public opinion sometimes unilaterally focuses, is in fact a great "Yes" to the dignity of the human person, to human life and to the person's capacity to love. It is an expression of the constant trust with which, despite their frailty, people are able to respond to the loftiest vocation for which they are created: the vocation to love.

On that same occasion, John Paul II continued: "This fire of mercy needs to be passed on to the world. In the mercy of God the world will find peace" (ibid., p. 8). The great task of disciples of the Lord Jesus who find themselves the travelling companions of so many brothers, men and women of good will, is hinged on this. Their programme, the programme of the Good Samaritan, is a "'heart which sees'. This heart sees where love is needed and acts accordingly" (Deus Caritas Est, n. 31). In these days of reflection and dialogue you have stooped down to victims suffering from the wounds of divorce and abortion. You have noted first of all the sometimes traumatic suffering that afflicts the so-called "children of divorce", marking their lives to the point of making their way far more difficult. It is in fact inevitable that when the conjugal covenant is broken, those who suffer most are the children who are the living sign of its indissolubility. Supportive pastoral attention must therefore aim to ensure that the children are not the innocent victims of conflicts between parents who divorce. It must also endeavour to ensure that the continuity of the link with their parents is guaranteed as far as possible, as well as the links with their own family and social origins, which are indispensable for a balanced psychological and human growth.

You also focused on the tragedy of procured abortion that leaves profound and sometimes indelible marks in the women who undergo it and in the people around them, as well as devastating consequences on the family and society, partly because of the materialistic mentality of contempt for life that it encourages. What selfish complicity often lies at the root of an agonizing decision which so many women have had to face on their own, who still carry in their heart an open wound! Although what has been done remains a grave injustice and is not in itself remediable, I make my own the exhortation in *Evangelium Vitae* addressed to women who have had an abortion: "Do not give in to discouragement and do not lose hope. Try rather to understand what happened and face it honestly. If you have not already done so, give yourselves over with humility and trust to repentance. The Father of mercies is ready to give you his forgiveness and his peace in the Sacrament of Reconciliation. To the same Father and his mercy you can with sure hope entrust your child" (n. 99).

I express deep appreciation for all those social and pastoral initiatives being taken for the reconciliation and treatment of people injured by the drama of abortion and divorce. Together with numerous other forms of commitment, they constitute essential elements for building that civilization of love that humanity needs today more than ever.

As I implore the Merciful Lord God that he will increasingly liken you to Jesus the Good Samaritan, that his spirit will teach you to look with new eyes at the reality of the suffering brethren, that he will help you to think with new criteria and spur you to act with generous dynamism with a view to an authentic civilization of love and life, I impart a special Apostolic Blessing to you all.